04

ඉබාදත්

මුස්ලිම් බැතිමතකු තුන් ආකාරයක වගකීම් ඉටු කළ යුතු බවට, ආයාචනා කරනු ලැබ ඇත. එනම්

1. ඉබාදත්
2. ඉමාරත්
3. කිලාෆත්

1. ඉබාදත් යන්න අල්ලාහ් ව නැමදීම හා, අවනත වීමත්
2. ඉමාරත් යන්න පොළොව සරු කිරීමත්
3. කිලාෆත් යන්න මෙලොව අල්ලාහ්ගේ නියෝජිතයා ලෙස එය පාලනය කිරීමත් වේ.

මේ අතරින් ඉබාදත් ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ලබා ගනියි.

ඉබාදත්

"ඉබාදත්" නම් අරාබි පදය "අබද" යන ක්‍රියා පදයෙන් බිහිවූවකි. මෙම පදයෙහි නමදින්නේ ය, අවනතවූවේ ය, යටත් වූවේ ය, යන අරුත් අන්තර්ගත ය. මේ අනුව ඉබාදත් යන්න නැමදීම, යටත් වීම, අවනත වීම යන තේරුම් ගෙන දෙයි. ඉස්ලාමීය සම්ප්‍රදය තුළ "ඉබාදත්" යන්න අල්ලාහ් අපට කළ විධාන ගෙන ක්‍රියා කිරීම තුළින් හා වළක්වන ලද දෙයින් වැළකී සිටීමත් තුළින් ඔහුට යටහත් ව ක්‍රියා කිරීම වේ, යනුවෙන් අර්ථකථනය කර ඇත.

මෙම යටත් වීම අල්ලාහ් වෙත දක් වූ ආදරය හේතුවෙන් සිදු කළ යුතු ය. එනම්, ඉබාදත් යන්න "අල්ලාහ් වෙත දක්වන උපරිම ආදරය සමගින් වූ පූර්ණ යටහත් බව" යනුවෙන් අදහස් කළ හැකි ය.

අල් කුර්ආනය මෙලෙස පවසයි.**"මාව නැමදීමට හැර (වෙන කිසිවක් උදෙසා) මම ජින්වරු හා මිනිසා නොමැව්වෙමි" (51:56)**

මේ අනුව බලන කල, ඉබාදත්හි මුළු ජීවිතය ම ඇතුළත් කර ඇත, යන්න අපට වටහා ගත හැකි ය. සත්‍ය වශයෙන් ම, ඉබාදත් යන්නෙන් නිශ්චිත නැමදුම් කීපයක් මෙන් ම දෛනික ජීවිතය තුළ සිදු කරනු ලබන සියලු ම කාර්යයන් සඳහන් වේ.

එම නිසා, තම මුළු ජීවිතය ම ඉබාදත් ලෙස සැකසිය යුතු නම්, ෂරීආවට අනුව සියලු කාර්යයන් සකස් කර ගත යුතු ය. එවිට දෙවියන් වහන්සේ අප නිර්මාණය කිරීමේ අරමුණ අපි ඉටු කර ගත්තවුන් වෙමු.

ඉබාදත්හි අරමුණ

අල්ලාහ් අපට අනිවාර්යය කරන ලද සියලු ඉබාදත් දෙලොවෙහි ම භාග්‍යය හිමි කර දෙන උසස් අරමුණු සහිත ඒවා ය. සලාතය, සකාතය, උපවාසය, හජ් වැනි මූලික ඉබාදත් අනිවාර්ය කරන ලද අරමුණු පිළිබඳ වූ අල් කුර්ආන් අදහස් පහත ආකාරයට ගොනු කළ හැකි ය.

- සිත පාලනය කර දේව බිය බැතිය ඇති කර ගැනීම.
- අල්ලාහ් සමගින් බැඳීම වර්ධනය කර ගැනීම.
- පාපී ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී ජීවත් වීමට පුරුදු වීම.
- පරිත්‍යාගශීලිත්වය, ඉවසීම, අන්‍යයන්ට යහපත සැලසීම වැනි ගුණාංග වර්ධනය කර ගැනීම.
- දේව තෘප්තිය ලබා ස්වර්ගයට ඇතුළු වීමට මග පාද ගැනීම.

ඉබාදත් දෙවර්ගයකි

01. මූලික නිශ්චිත ඉබාදත්
02. දෛනික ජීවිතය සමග සම්බන්ධ ඉබාදත්

01. මූලික නිශ්චිත ඉබාදත්

සලාත්, සකාත්, උපවාසය, හජ් යන ඉබාදත් මෙහි අඩංගු ය. මේවා පිළිගැනීමට වැදගත් කොන්දේසි දෙකක් ඇත. එනම්, අල් කුර්ආනයට හා සුන්නාහ්වට අනුකූල වීම, හා පිවිතුරු චේතනාවෙන් ඉටු කිරීම වේ.

මෙවැනි ඉබාදත්, මෙලෙස ද සැලකිල්ලට ගත හැකි ය.

⋆ ශරීරය හා ක්‍රියාව සම්බන්ධ ඒවා
සලාත්, උපවාසය, හජ් යනාදිය
⋆ සිත සම්බන්ධ ඒවා
ඉහ්ලාස්, ඉවසීම යනාදිය
⋆ ධනය සම්බන්ධ ඒවා
සකාත්, සදකා, උළ්හියියා යනාදිය
⋆ වචනය සම්බන්ධ ඒවා
දික්ර්, කුර්ආන් පාරායනය

මෙලෙස වර්ග කර තිබුණ ද මේවා අතරින් සමහරක් අනෙකුත් ඒවා සමග ද සබඳතාවක් තිබෙන බව අවධාරණය කළ හැකි ය. හජ් යන්න ශරීරය, ධනය හා සිත සමග ද සම්බන්ධ යැයි උදාහරණ ලෙස පැවසිය හැකි ය.

02. දෛනික ජීවිතය සමග සම්බන්ධ ඉබාදත්

ආහාර ගැනීම, නිදා ගැනීම, රැකියාවක නිරතවීම යනාදි දෛනික ක්‍රියාකාරකම් ඉස්ලාම් පවසන කොන්දේසිවලට අනුකූල වන විට ඒවා ඉබාදත් බවට පත් වේ. යමෙකු අල්ලාහ් වෙනුවෙන් තම ශරීරය ශක්තිමත් කර ගැනීමට අනුභව කරන්නේ නම්, ඔහුගේ අනුභවය ඉබාදත් බවට පත් වීම උදාහරණයක් ලෙස දැක්විය හැකි ය.
මෙවැනි දෛනික ක්‍රියාකාරකම් ඉබාදත් යන තත්ත්වයට පත් වීමට ඉස්ලාම් පහත සඳහන් කොන්දේසි ඉදිරිපත් කර ඇත.

(අ) ෂරීආවේ අනුමැතිය

අපගේ දෛනික, මෙලොව ක්‍රියාකාරකම් ඉබාදත් ස්වරූපය ලබා ගැනීමට ඉස්ලාමීය අනුමැතිය ඉතා අගනේ ය. ආර්ථිකය නැතහොත් ඉපයීම "ඉබාදත්වලට" උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකි ය. නමුත් ඉස්ලාමීය ෂරීආ (නීතිරීති) අනුමැතිය නොලත් මත්ද්‍රව්‍ය විකිණීම, සූදුව වැනි කිසිදු ක්‍රියාකාරකමක් ඉබාදත් බවට පත් නොවේ.

(ආ) පිවිතුරු චේතනාව (ඉඛ්ලාස්)

අල්ලාහ් වෙනුවෙන්, ඔහුගේ තෘප්තිය පතා පිවිතුරු චේතනාවෙන් සිදු කරන කාර්යයන් ඉබාදත් බවට පත් වේ. උපයා ජීවත් විය යුතු ය. හලාල් වූ ක්‍රමයට වස්තුව සොයා ගත යුතු ය. අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ වියදම් කළ යුතු ය, යන යහපත් අරමුණින් යමෙකු අනුමත කරන ලද රැකියාවක අනුමැතිය ලත් ආකාරයට නියැළෙන විට එම උත්සාහය 'ඉබාදත්' බවට පත් වේ.

ඇ) ෂරිආ සීමාව ඉක්මවා නොයෑම

ඉස්ලාම් අපගේ දෛනික ක්‍රියාකාරකම්වලට සීමා රැසක් පනවා ඇත. ඒවා ඉක්මවා යන විට ඉබාදත් යන ස්වරූපය නොගනී. ව්‍යාපාර "ඉබාදත්" ලෙස සැලකීමට නම් පොළිය, අපද්‍රව්‍ය කලවම් කිරීම, සැඟවීම යනාදිය එහි මිශ්‍ර නොවිය යුතු ය, යන්න උදහරණ ලෙස සැලකිය හැකි ය.

ඈ) මූලික වතාවත්වලට අවහිර නොවීම

අපට අනිවාර්ය කරන ලද මූලික ඉබාදත් කාලය නිර්ණය කරන ලද ඒවා ය. එවැනි ඉබාදත්වලට බාධා පමුණුවන අන්දමින් දෛනික ක්‍රියාකාරකම් සිදු වන්නේ නම්, එය ඉබාදත් යන සීමාවෙන් පිටතට යයි. යමෙකුගේ ක්‍රියාවක් පංචකාල සලාතයට ඉටු කිරීමට බාධා වන විට එහි අනෙකුත් කොන්දේසි සපුරා තිබුණ ද එම ක්‍රියාව ඉබාදත් ලෙස නොසැලකීම උදහරණ ලෙස ගත හැකි ය.

ඉ) නිවැරදි ව හා පිළිවෙළට ඉටු කිරීම

ඉස්ලාම් සැමවිට ම පිළිවෙළ හා නිවැරදිභාවය රැකගන්න, සාධාරණ ආගමකි. මෙම ගුණාංග ඉක්මවා ගිය ක්‍රියා එය නොපිළිගනී. ක්‍රීඩාවක දී නීති රීති උල්ලංඝනය කර,

නායකත්වයට අවනත නොවී තරඟ වදින්නේ නම්, එය ඉබාදත් ලෙස සැලකිය නොහැකි ය.

ඉස්ලාමීය ද්වතුන් ඉබාදත්, ඒවායෙහි වැදගත්කමට අනුව පහත සඳහන් ආකාරයට බෙශ්‍රීදක්වා ඇත.

1. ෆර්ලු

අනිවාර්ය වන ඉබාදත්. මෙසේ හැඳින් වේ. එහි කොටස් දෙකකි.

අ) ෆර්ලු අයින්

මෙය සෑම මුස්ලිම්වරයකු ම අනිවාර්යයෙන් ම ඉටු කළ යුතු වගකීමක් වේ. මෙය ඉටු නොකොට පැහැර හරින්නා පාපිෂ්ඨයකු බවට පත් වේ. පංච කාල සලාත, රමළාන් උපවාසය පවුල නඩත්තු කිරිම, දෙමාපියන්ට සැලකීම යන කරුණු මෙහි අඩංගු වේ.

ආ) ෆර්ලු කිෆායා

මෙය ද සෑම මුස්ලිම්වරයකුම ඉටු කළ යුතු වගකීමක් වේ. නමුත් සමූහයේ කිහිප දෙනෙකු ඉටු කළේ නම් අන් අය වගකීමෙන් මිදේ. සමූහය එය ඉටු නොකළේ නම්, සියලු දෙනා ම පාපිෂ්ඨයන් බවට පත් වේ. ජනතා වගකීම්, ආගමික විද්වතුන් බිහි කිරීම, සමාජයට අවශ්‍ය විද්‍යාඥයන්, කාන්තා විශේෂඥ වෛද්‍යවරියන්, ඉංජිනේරුවරුන් වැනි විශේෂඥයන්/ විද්වතුන් බිහි කිරිම යනාදිය මෙහි අඩංගු වේ.

2. සුන්නත්

ෆර්ලුවලට අයත් නොවූ වතාවත් මෙම කොටසට අයත් වේ. මේවා ෆර්ලුවලට අමතර ව ඉටු කරන ඉබාදත් වේ. මේවා ඉටු කිරීම තුළින් කුසල් හා අල්ලාහ්ගේ සමීපභාවය අධික වශයෙන් ලබා ගත හැකි ය. ඒ සමග ම ෆර්ලු වන ඉබාදත්හි සිදු වන අඩුපාඩු මග හරවා ගැනීමට ද හැකි වේ. සුන්නත් වන සලාත්, දික්ර්, සලාම් පැවසීම, රෝගීන්ගේ සුවදුක් විමසීම යන කරුණු රැසක් මෙහි අඩංගු වේ.

එම නිසා අප කුමන අරමුණින් මවන ලද්දේ ද, එම අරමුණු ඉටු වන ආකාරය ට අපගේ මුළු ජීවිතය ම ඉබාදත් බවට පත් කර ගැනීමට උත්සාහ කරමු.

අභ්‍යාස

1. හරි වැරදි දමන්න
   I. සලාම් පැවසීම වචන හා සම්බන්ධ ඉබාදතයක්. ( )
   II. සියලු ම වර්ගයේ ඉබාදතයන්ට පිරිසිදු චේතනාව අවශ්‍ය වේ. ( )
   III. සුදුස්සන් සකාත් ගෙවීම ෆර්ලු අයින් වේ. ( )
   IV. ආගමික හා ලෞකික දැනුම ඇති විද්වතුන් බිහි කිරීම ෆර්ලු කිෆායා වේ.( )

02. ඉබාදත් යන පදයේ පුළුල් අර්ථය කුමක් ද?

03. මිනිසා මැවීමේ අරමුණු පිළිබඳ අල් කුර්ආනය පවසන අදහස ගෙන හැර දක්වන්න.

04. ඉබාදත් ඉටු කිරීම තුළින් අප තුළ ඇති විය යුතු වෙනස්කම් ඉස්ලාම් පෙන්වා දේ. එම වෙනස්කම් පහක් ලියන්න.

05. අපගේ දෛනික ක්‍රියාකාරකම් ඉබාදත් බවට පත් වීමට අප අවධානය යොමු කළ යුතු කොන්දේසි මොනවා ද?